

Nieuwsbrief KiM | Nummer 15 | april 2011

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid

Inhoud

Ontwikkelingen bij het KiM | Het KiM versterkt zijn kennisbasis met tien fellows | Vooraankondiging KiM-symposium | Onderzoeksnieuws | Hoe groeit het regionaal openbaar vervoer? | Vertaling van *Effecten van de vliegbelasting* | Ook verschenen Kwaliteitstoets op Quick scan welvaartseffecten Herontwerp Brienenoord en Algeracorridor (HBAC) | Meer informatie

Ontwikkelingen bij het KiM Het KiM versterkt zijn kennisbasis met tien fellows

Wetenschappelijke toponderzoekers uit binnen- en buitenland verzamelden zich op 12 april in de koepelzaal. Het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) ontving zes hoogleraren die behoren tot de kring van in totaal tien KiM-fellows. De kring is een initiatief van directeur Jaap de Wit van het KiM. Jaap de Wit vertelde in zijn openingswoord wat het KiM met de fellows hoopt te bereiken. Door met de fellows te werken aan onderzoek, hen te vragen KiM-producten te reviewen en door deelname van de wetenschappers aan KiM-workshops kan het KiM zijn wetenschappelijke basis verder versterken. Daarbij wordt nadrukkelijk de relatie gezocht met de acht kennislijnen van het KiM.

Tien KiM-fellows

De hoogleraren die het KiM aan zich heeft weten te binden hebben een uiteenlopende achtergrond. Tot de kring behoren bestuurskundigen, planologen, sociaal geografen, gedragsdeskundigen en (transport)economen:

Prof. dr. ir. L. (Luca) Bertolini is sinds 2008 hoogleraar Planologie aan de Universiteit van Amsterdam, in het bijzonder voor verkeer, vervoer en infrastructuur. Hij houdt zich bezig met vraagstukken op het raakvlak van ruimtelijke ordening en vervoersplanning.

Prof. dr. M.J. (Martin) Dijst is al zo'n vijftien jaar aan de Universiteit Utrecht verbonden, waarvan de laatste vijf jaar als hoogleraar. Zijn leerstoel is gericht op de relatie tussen ruimtelijke mobiliteit en stedelijke ontwikkeling.

Prof. M.J.I. (Marc) Gaudry bracht een groot deel van zijn carrière door bij de Université de Montréal en doceerde in Karlsruhe (als Alexander von Humboldt research prize awardee) en Strasbourg (Université Louis Pasteur).

Prof. dr. E.F. (Ernst) ten Heuvelhof is hoogleraar Bestuurskunde aan de Technische Universiteit Delft en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij is vooral bezig met vraagstukken van sturing en ordening, in het bijzonder procesmanagement.

Prof. dr. H. (Henriëtte) Prast bekleedt (in deeltijd) de leerstoel Persoonlijke Financiële Planning aan de Tilburg School of Economics and Management en is sinds 2008 lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Ze heeft zich de afgelopen jaren toegelegd op de vraag wat de gedragseconomie betekent voor beleid op een drietal terreinen: omgaan met geld, gezondheid en grondstoffen.

Prof. J. (John) Preston is hoofd van de School of Civil Engineering and the Environment en directeur van de Transportation Research Group van de University of Southampton, waar hij ook de leerstoel Rail Transport bekleedt.

Prof. dr. F. (Stef) Proost leidt aan de Katholieke Universiteit Leuven de onderzoeksgroep Energie, Transport en Milieu.

Prof. dr. P. (Piet) Rietveld is hoogleraar Vervoerseconomie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Daar besteedt hij onder meer aandacht aan de economische aspecten van mobiliteitsgedrag en de kosten en baten van mobiliteit. Verder houdt hij zich bezig met maatschappelijke kosten-batenanalyses, de samenhang tussen transport en ruimtelijke ontwikkeling, klimaatverandering en transport.

Prof. dr. E. (Eddy) van de Voorde is gewoon hoogleraar aan de Universiteit van Antwerpen, met activiteiten op de vakgebieden Haven- en Maritieme economie, Luchtvervoer, Modelvorming en Logistiek.

Prof. dr. B. (Bert) van Wee is sinds 2003 verbonden aan de Technische Universiteit Delft als hoogleraar Transportbeleid. Hij is sectieleider Transport en Logistiek. Tevens is hij lid van de Programmaraad van het KiM.

Lezingen en speeddates

De KiM-onderzoekers profiteerden direct van alle aanwezige expertise. Drie fellows hielden een aansprekende lezing die tot de nodige discussie leidde. Marc Gaudry van de Université de Montréal ging als *value of time*-expert in op de vraag hoe mensen in de praktijk geld en tijd afwegen. Henriëtte Prast (Tilburg School of Economics and Management) verbond gedragseconomie met mobiliteit. Zij liet met aansprekende voorbeelden zien hoe mensen in hun preferenties en besluiten consistent afwijken van het rationele model. John Preston van de University of Southampton kwam speciaal voor deze bijeenkomst over en sprak over duurzame mobiliteit en de rol van het openbaar vervoer.

Na de lezingen was het tijd voor een uurtje *speeddaten*. De hoogleraren gingen met groepjes KiM-onderzoekers aan de slag om concrete afspraken te maken over intensieve uitwisseling de komende tijd. Henriëtte Prast treedt als spreker op tijdens het KiM-symposium in september.

Fellow Henriëtte Prast in gesprek met KiMmers

Fellows op KiM-site én in de schijnwerpers

Wie meer wil weten over de fellows en hun achtergrond kan terecht op onze website. U vindt daar van alle fellows een CV en foto. Voor vragen over de fellows kunt u terecht bij Jaco Berveling van het KiM.

In de komende nieuwsbrieven zetten we steeds drie fellows in de schijnwerpers en maken we uitgebreider kennis met ze.

Vooraankondiging KiM-symposium 2011

“Irrationele meningen die we voor waar houden kunnen schadelijker zijn dan rationele fouten”. Een prikkelend citaat van de Engelse bioloog Thomas Huxley. Heeft hij gelijk? U kunt dat zelf ondervinden tijdens het KiM-symposium over irrationeel gedrag en mobiliteit op 27 september 2011.

Kennis van rationeel en irrationeel gedrag draagt bij aan het beter verklaren van bijvoorbeeld mobiliteitskeuzes. En het kan helpen bij het maken van effectief beleid door het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM). Beleid en gedrag zijn met elkaar verweven omdat vrijwel elke beleidsmaatregel effect heeft op gedrag. Gedragsbeïnvloeding is bovendien in de huidige periode van bezuinigingen een belangrijk instrument omdat met een beperkt budget toch het nodige bereikt kan worden.

Het symposium is gericht op de beleidsdirecties van het ministerie van IenM die graag willen weten én ervaren wat (meer) kennis van menselijk keuzegedrag kan betekenen voor het maken van effectief (mobiliteits)beleid. Daarnaast besteden we in het symposium aandacht aan het 5-jarig bestaan van het KiM.

Datum: 27 september 2011
Tijd: 13.30-17.00 uur
Locatie: Den Haag

Onderzoeksnieuws Hoe groeit het regionaal openbaar vervoer?

In het afgelopen decennium is landelijk gezien het gebruik van het openbaar vervoer per bus, tram en metro nagenoeg gelijk gebleven. Het gebruik van dit vervoer zal in de toekomst meer en meer het woon-werkverkeer betreffen, en steeds minder het reizen met bijvoorbeeld sociaal-recreatieve motieven. Dat leidt tot een verschuiving naar reizen in de spits en naar de grote steden. Daar liggen dan ook kansen voor het regionale openbaar vervoer om te groeien. Automobilisten overwegen het openbaar vervoer te gebruiken als dat niet meer dan anderhalf keer zo lang duurt. Verbeteringen lonen dus vooral als het lukt de reisduur zo ver terug te brengen.

Veel regio's rapporteren reizigersgroei op bepaalde lijnen. Wat precies de succesfactoren zijn, en of het nieuwe ov-gebruikers zijn of mensen die eerder al elders met het openbaar vervoer reisden, is echter met de nu beschikbare gegevens niet te zeggen. Wel is duidelijk dat behalve snelheid, gemak en prijs, ook comfort en beleving belangrijk zijn. Een aangenamere reis duurt in de beleving van de reiziger minder lang.

Dit blijkt uit het rapport *Hoe groeit het regionaal ov?* van het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM). Op verzoek van het ministerie van Infrastructuur en Milieu onderzocht het KiM waar in de afgelopen jaren het regionale openbaar vervoer groeide en waar niet, welke factoren daaraan ten grondslag lagen, wat de marktverwachtingen zijn voor het regionale openbaar vervoer en welke drijfveren van mensen bepalend zijn voor het gebruik van het openbaar vervoer.

Hoe groeit het regionaal ov? . Peter Bakker, Harry Derriks en Fons Savelberg, Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, februari 2011.

Vertaling van Effecten van de vliegbelasting

In februari verscheen het rapport *Effecten van de vliegbelasting* van Hugo Gordijn en Joost Kolkman. Dat het onderwerp niet alleen in Nederland actueel is, bleek op 9 februari tijdens de Hamburg Aviation Conference. Na de presentatie over het rapport door directeur Jaap de Wit van het KiM, kwam veelvuldig de vraag of het onderzoek vertaald zou kunnen worden. Daar is gehoor aan gegeven:

Effects of the Air Passenger Tax: Behaviourial responses of passengers, airlines and airports. Hugo Gordijn en Joost Kolkman, KiM Netherlands Institute for Transport Policy Analysis, februari 2011.

Overigens bevatten alle KiM-publicaties een samenvatting in het Engels.

Ook verschenen

Kwaliteitstoets op Quick scan welvaartseffecten Herontwerp Brienoord en Algeracorridor (HBAC)

Meer informatie

Publicaties van het KiM zijn aan te vragen bij het KiM:
kimpublicaties@minvenw.nl.

Ze zijn ook als PDF te downloaden op
www.kimnet.nl.

U kunt natuurlijk ook altijd contact opnemen met een van
onze medewerkers via telefoonnummer 070 456 19 65.

Dit is een uitgave van het
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienm
April 2011